

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

<p>Szerkesztőség: Főiskola. Kiadóhivatal: Vár-utca 4. sz. Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felelős szerkesztő: SZARKA LAJOS. Főmunkatárs: MILOTAY ISTVÁN. Kiadóhivatali főnök: NAGY MIHÁLY.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 4 korona. Fél évre 2 " " Egyetemi és akadémiai polgároknak, önképző- köröknek: Egész évre 3 korona. Egyes szám ára: 20 fillér.</p>
---	--	--

Tanulságok.

A Budapestre hirdetett országos diák nagygyűlés a budapesti és kolozsvári ifjuság és két pozsonyi ifju értekezletévé zsugorodott össze. Hogy miért, annak magyarázatát e lap következő oldalain találhatja meg az olvasó. Mi itt csak az eset tanulságait vonjuk le.

Mindig tudtuk, hogy Budapest és a vidék sohasem fogják egymást megérteni. Olyan válaszfalak vannak közöttünk, melyeket, mint a legutolsó példa is mutatta, olyan érzések és célok sem tudnak lerontani, amiknek mindnyájunkkal egyformán közösöknek kellene lenniök. Ugy látszik, hogy Budapesten a napi politikától való minden irtózás dacára az ifjusági viszonyok a politikai élet módjára ugy alakultak immár, hogy az ifjuság hivatalos vezetői csakis olyan emberek lehetnek, akik felé talán kedvesek ugyan, de lefelé csak megvető mosoly vagy guny kíséretében szólnak róluk. Mi legalább két formában ismertük meg a budapesti ifjuságot. Az egyik a hivatalos, a másik pedig a tömeg ifjuság. Az előbbi jól szervezett és összetartó emberekből áll, akik a tömeg közönye és nem-törődősége következtében szinte maguk választják magukat az ifjusági egyesületek élére és a legtöbb esetben csak ideig-óráig ugyan, de élnek, uralkodnak és cselekednek a budapesti ifjuság ezrei nevében, anélkül, hogy köztük és az ifjuság között megvolnának azok az összekötő szálak, melyek az életre lehetőséget, az uralkodásra jogot és a cselekvésre képességet szoktak adni. Az ilyen emberek az ifjuság nagy tömegeinek érzésein, céljain és törekvésein kívül állván, természet szerint érzéketlenek az említett célok és törekvések iránt. Céljaik és törekvéseik első sorban inkább egyéniek s mint ilyenek, többnyire odairányulnak, hogy minden lehető, vagy lehetetlen eszközzel megtartsák pozíciójukat. Ezek elszomorító és súlyos viszonyok. Ám a vád miattuk nemcsak a hivatalos embereket éri, de a budapesti ifjuság nagy tömegeit is. Mert ha azok a tömegek élnek és eszmélnek, lehetetlen, hogy megtűrjék a fentebb vázolt állapotokat. Csak egy mozdulás kell és az önválasztottak azonnal kiesnek székeikből. S valósággal érthetetlen előttünk, hogy a budapesti ifjuság miért késlekedik a megmozdulással. Oka lehet ennek talán az, hogy olyan sokaságot nagyon nehéz egy cél érdekében megindítani, de elvégre is a budapesti ifjuság becsülete és az egész magyar ifjuság érdeke követeli ezt.

Az említett viszonyok között képtelenség az, hogy a vidéki ifjuság kezét fogjon a budapesti hivatalos ifjusággal. Mi együgyű és maradi vidékiek még mindig ott tartunk, hogy választottaink közülünk valók és egyik velünk érzésben, gondolatban és cselekedetben. A mi érzéseinket, gondolatunkat és cselekedeteinket pedig még mindig a köz érdeke irányítja. Tiszteljük a felsőbb hatalmakat, de semmi hatalom nem kényszeríthet bennünket oda, hogy önmagunkat megtagadva, fiatal sziveink ideáljait is áruba bocsássuk.

Nem rajtunk áll, hogy a budapesti viszonyokat megjavítsuk. Mi várni tudunk és várni fogunk, míg az eredmények odafenn elkövetkeznek, de addig is egyesülésre szólítjuk mindazokat, akik a magyar ifjuság igaz érdekeit még szívéükön viselik. Olyan feladatok állanak előttünk, melyeknek megvalósítása hosszas halogatást nem tűr. A budapesti, kolozsvári ifjuság és a két pozsonyi ifju értekezlete nem sokat lendít a magyar ifjusági élet megoldatlan kérdésein. A vidéki akadémiák ifjuságán a sor, hogy megpróbálkozzék azokkal. Mi elég erőseknek érezzük rá magunkat, hogy nagy-zolás nélkül irhassuk meg a hivatalos budapesti ifjuságnak: Miután másképp nem lehet: nélkülöttek és ellenetek, ha kell!

Milotay István.

Itonka-dalok.

Zenéjét szerelte: **Lengyel Dezső.**

Fehérlik a cseresznyefa virága.
Tavasza borúlt már az egész világra.
Csak én vagyok most is, most is szomorú,
Készül is már fejfámra a koszorú.

De ha az a barna szép lány szeretne,
Ráborúlna zokogva a szívemre,
Még siratná, hogy eddig meg se látott,
Aldanám a cseresznyefa virágot.

Elszeretném hitetni a szívemmel,
Boldog leszek én is, én is még egyszer,
Jó az Isten, nem szenvedek hiába...
Biztatgat a cseresznyefa virága.

II.

Fáj a szívem nagyon, nagyon,
Érted kedves kis angyalom.
Te vagy az én üdvöm, veszem,
Boldogságom, sírkeresztet.
Érted sírok éjjel-nappal,
Soha senki nem vigasztal.
Kijössz-e a temetőbe?...
Nem vagyok már messzi tőle!

Megérezem a hideg sírba,
Ha ráborulsz némán, sírva.
Nem volt számon soha átok,
Odalent is megbocsátok.
És megáldom jó szívedet,
Másért való szerelmedet.
Élj örökös boldogságba!...
Én meghalok nemsokára.

III.

Száz levelet írtam a rózsámnak,
Nagy Debrecen legszebb virágjának.
Nem jött egy sor válasz rája,
Más legény lett a babája,
Másnak írja a levelet, másnak.

De ha egyszer nekem, nekem írna,
Ráborulnék örömben sírva.
Minden sorát megcsókolnám,
Soha, soha nem vágyódnám
Sötét, gyászos temetőbe, sírba.

IV.

Debreceni nagy utcának
Pirosköves háza...
Odaszállok minden este
Csöndes álmodásba.
Ráborulok egy kis lánynak
Dobogó szívére...

Én Istenem minden este
Majd meghalok érte.

Szegény, rongyos-kalap mellé
Nem illik a rózsza.
Hogy én árva koldus vagyok
Nem tehetek róla,
Verjen is meg a jó Isten
Minden gazdagságot...
Pirosköves nagy házatok
Hej! de közénk állott.

V.

Édes anyám sirasd meg a fiadat.
Szegény szive előbb-utóbb megszakad.
De nehéz az árvának a szenvedés,
Debreceni barna szép lány rá se néz.

Édes anyám végy pennát a kezedbe,
Írj levelet a rózsámhoz nevedbe.
Az a kis lány hátha hajt a szavadra,
Hű szívemet a szívére fogadja.

Gyökössy Endre.

Az országos diáknagygyűlés.

A magyarországi főiskolák diáksága, a múlt hó 11—12-én tartotta meg országos nagygyűlését Budapesten, vagy őszintébben szólva, felsőbb kegy ekkor rendezte azt számára.

Nem sokat vártunk e gyűléstől sem, hiszen megszoktuk már, hogy a nagygyűlések nem eredményeznek mást, mint egy csomó határozatot, melyek közül tettebe alig megy át egy-kettő, vagy egy sem, de hogy ez a gyűlés éppen olyan meddő és hiábavaló legyen, mint a milyen lett, azt csak nem is álmodtuk.

Pedig gondolhattuk volna. Már maga az a körülmény, hogy Budapest hivatalos ifjúsága vette kezébe az előkészítést, eleve magában hordta a sikertelenséget. Mennyivel inkább be kellett következnie a sikertelenségnek akkor, midőn az a hivatalos ifjúság az előkészítést úgy végezte, mint a hogy végezte?!... Minden előkészület nélkül, hebehurgyán volt összecsapva az egész, nem is annyira magáért a nagygyűlésért, mint öncélért, sokkal inkább a budapesti ifjúság Rákóczi-ünnepéjeért, melynek így akarták biztosítani az országos ifjúsági jelleget.

A mit céloztak, elérték. A Rákóczi-ünnepély fényes volt és pompás. Ott volt rajta a vidék ifjúsága. A nagygyűlés?... Erről a következőkben szólnunk.

* * *

A vidéki akadémiák küldöttei legnagyobb részben szombaton, (május 9-én) az esteli vonattal érkeztek meg a magyar fővárosba. Na volt is fényes fogadtatás! A milyen csak a magyar fővárosnak és ifjúságának magyar vendégszeretetétől kitelt! A vasútnál egy árva lelket sem találunk, a ki fogadott, vagy az elszállásolásra vonatkozólag felvilágosítást adott volna. Nem csuda! Nem jelentettük be érkezésünk idejét. Legalább is ők nem vették annak sürgönyileg tett tudósításunkat. Vagy arra számítottak, hogy a fővárosban élő vidéki diák ismerőseink úgylis kijönnek elibünk!... Ebben nem csalatkoztak. Köszönet nektek, jó vidékiek!

* * *

Az előkészítő értekezletet május 10-én délután tartották meg a vidéki főiskolák elnökei és a pesti vezetőség.

Mi szükség volt erre?

A bevett szokás szerint — mert a diák-nagygyűlésről szólván, csak szokásról beszélhetünk, alapszabálya nincs, az egyetemi hatóság által alkotott szabályokat nem ismerjük el annak — a nagygyűlést mindég értekezletnek kell megelőznie, melyen az egyes főiskolák együttesen állapítják meg a gyűlés tárgysorozatát.

A jelen esetben azonban már erre nem volt szükség. Megállapította azt a budapesti vezetőség, vagy az egyetemi hatóság, vagy talán megállapították még fönnebb a nélkül, hogy megkérdeztek volna a vidéki főiskolák közül egyet is.

De ha már mégis megtartották, csak természetesen kell tartanunk, hogy legalább ott hozzá szólhasson a vidék is ahoz a tárgysorozathoz, melyet nélküle állapítottak meg, melynek megállapításában őt is rész illeti, melyhez előbb, mivel a műsort és pedig már a kinyomott műsort csak 9-én, az elútaszás napján kaptuk meg, hozzá nem szólhattunk.

Hozzá is szólottunk. Debrecen követelte, hogy a gyűlés folyamán tárgyalassék azon indítványa, melyszerint a főiskolák ifjúságának egyeteme fejezze ki rokonszenvét, ragaszkodását és együttérzését mindazok iránt, kik az országgyűlésen és azonkívül a magyar nemzet nyelveért, jogaiért, ősi szabadságáért, önzetlen és önfeláldozó küzdelmet folytatnak. Sárospatak pedig fel akarta vétetni a tárgysorozatba, hogy az ifjúság egyeteme ujalag sürgesse meg az országgyűlésen, Rákóczi hamvainak hazahozatalát.

Ki gondolta volna, hogy e két indítvány ellen, mely a magyar ifjúság hazafias érzését juttatta volna kifejezésre, mely arra a tárgysorozatánál, vezetőségénél fogva kozmopolita diák-nagygyűlésre ráütötte volna a magyarság bélyegét, csak egy hang is emelkedjék?

Emelkedett. Nem a vidék részéről. Eger, Máramarossziget, Eperjes, egy szívvel-lélekkel tette magáévá a debreceniek és sárospatakiak indítványát. Hanem Budapest hivatalos ifjúsága? ... Magát és múltját tagadta volna meg, ha elő nem szed hízelkedést, mézes-mázoskodást, ravaszkodást, fenyegetést és erőszakot is, csak hogy azon indítványoknak tárgyalhatását megakadályozza. Elő is szedett. S hogy az értekezlet végén mégis csak beleegyezett abba, hogy a két indítvány napirendre tűzessék, — mert beleegyezett — bizony nem hazafias érzésének tudjuk be, hanem annak, hogy a mélyen tisztelt vezetőség úgy gondolkozott: Eh, vegyük fel hát a tárgysorozatba, ezeknek a rajongó bolondoknak az indítványát. Hisz azt mondják, ha kérésüket nem teljesítjük, nem vesznek részt a gyűlésen. Már pedig ha a megjelent nyolc főiskola közül öt nem vesz részt azon, még sem lesz az az ország diákságának nagygyűlése. Majd a gyűlés utolsó napján kitűzünk tárgyalásra. Addig folyik a gyűlés békésen s akkor... akkor a tárgyhalmaz miatt úgy sem lesz idő arra, hogy azt is tárgyaljuk. De ha lesz is rá idő!... Az a hazafias indítvány akkor is szembe találja magát velünk. A vidék megteheti, hogy a nagygyűlést szétrobbantja, de mert az a gyűlés végén történik, a látszat mégis a mellett szól, hogy az ország ifjúságának nagygyűlése csak meg volt tartva.

Igy gondolkozott a budapesti vezetőség. Ő is annak tartott bennünket, mint általában a fővárosi a vidékit: baleknek, a ki könnyen beugrik. No hát a beugratás ez alkalommal sem sikerült.

* * *

Az előbbi részben úgy tűnik fel a dolog, mintha Debrecennek és Sárospataknak hazafias indítványa csak a budapesti vezetőség hazafiatlanságán vagy jobban mondva egyesek egyéni érdekein tört volna meg, holott mint a napilapokból mindenki tudhatja, Kolozsvár és Pozsony is Budapest mellett, tehát indítványunk ellen foglalt állást.

Pozsonyra nem sok szót teszünk.

Két ifjuval vett részt a gyűlésen. Megkérdeztük az egyiket:

— Debrecenhez vagy Budapesthez csatlakoztok-e a szóban forgó indítványt illetően? Melyiket tartjátok helyesnek?

— Nekünk mindegy, -- volt rá a felelet.

No hát az ilyen „nekünk mindegy“ emberekre mi is csak azt mondjuk: nekünk mindegy. Se nem osztanak, se nem szoroznak. Különbözik nem hisszük, hogy maga a pozsonyi ifjúság egésze ilyen „nekünk mindegy“ emberekből állana. Ha valaki ezzel vádolná őket, mi védenők őket legjobban a vád ellen. A mit itt írtunk, csak a küldöttekre van írva.

Kolozsvár küldötteinek hazafiságát nem akarjuk kétségbe vonni. Jóllehet a két hazafias indítvány elejtéséhez állásfoglalásukkal ők is hozzájárultak. Hogyan! Hát az a kolozsvári ifjúság, mely a múlt hó végén annyi fényvel és lelkesedéssel ülte Rákóczi napját, hazafiátlan lenne!...

... Nem! Őket az érdek állította a budapesti vezetőség oldala mellé. Az, hogy akár a kolozsvári ifjúság lapja: a Kolozsvári Egyetemi Lapok, akár a Péterfi Tibor saját lapja: az Egyetem lehessen az ország ifjúságának hivatalos közlönye. Ezért dobálták aztán azt a sok követ miránk, a mit azzal a szándékkal hoztak föl, hogy Budapest fejéhez verjék, ezért nem engedtek szabad folyást hazafias érzésüknek.

Azonban ha nemcsak külsőleg, de lelkileg is egyek lettek volna a budapesti vezetőséggel a küldöttek, a küldők, Kolozsvár egyetemi ifjúsága akkor is igaz magyar. Ezt bizonyítja az a távirat, melyet több kolozsvári egyetemi hallgató intézett Debrecenhez s melyben tudatja, hogy Debrecen indítványához csatlakozik és hazafias magatartásáért üdvözlését fejezi ki.

* * *

Az előzmények között szót kell még tennünk a diák-nagygyűlés önállóságára is.

Ki tartotta ezt a nagygyűlést?

Külsőkből ítélve mindenki azt fogja mondani: az ország főiskolai ifjúsága.

Pedig nem úgy van. Felsőbb hatalmak rendezték azt a mi számunkra, hogy játszassunk azon egy kis komoly játékot. A síró gyerekeknek játékot adnak kezébe, azzal hallgattatják el. Nekünk is ilyen játékkul adták ezt a diák-nagygyűlést, hogy elhallgattassák a sírást, mely az országos diákszövetség meghiusítása óta mind föl-fölhangzik lelkünkben.

Mert ha ez a gyűlés az ifjúságnak önálló gyűlése lett volna, ha azt maga rendezte volna, ha az nem állott volna senkinek befolyása alatt, akkor sem az egyetemi hallgatóság képviselője nem nyúlhatott volna annak menetébe erőszakkal, sem az a heves miniszteri kijelentés nem hangzott volna el a Royalban: ha napi politikával foglalkozik az ifjúság (a napi politika címet a vezetőség a mi indítványunkra kente rá) a diák-nagygyűlést feloszlatom.

Pedig mind a kettő megtörtént.

* * *

Ezek után rátérhetünk magára a nagygyűlés első napjára.

Az egyetemi templomban tartott istentisztelet után megalakult diák-nagygyűlés az új városháza dísztermébe vonult, a hol Antony Béla ifjúsági elnök megnyitója után az egyetem nevében Kétly Károly rektor, a főváros nevében pedig Halmos János polgármester helyettese üdvözölte a vidéki küldötteket. Holló Lajos dr. a magyar ifjúságról, annak hivatásáról tartott gyönyörű beszédet, melyet a sűrűn kitörő éljenzés miatt csak alig tudott folytatni, míg Mailáth József gróf a nemzetközi, nemzeti és keresztyén szocializmusról értekezett, mely értekezésnek különösen belejező sorai lelkes tapsokra ragadták a hallgatóságot.

Díszgyűlés után fényes bankett volt a — műsoron.

* * *

A délutáni tulajdonképeni diák-nagygyűlés négy órakor vette kezdetét. Napirend előtt Nagy Sándor debreceni kiküldött kért szót s rövid beszéd kíséretében azon indítványt terjesztette elő, hogy „a diák-nagygyűlés fejezze ki lelkes rokonszenvét azok iránt, kik a folyó nagy nemzeti küzdelemben az országgyűlésen és azon kívül nyelvünkért, ősi jogainkért és szabadságunkért önzetlen, önfeláldozó küzdelmet folytatnak s biztosítani akarják a jövőt a magyar ifjúság számára.“

A gyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadta, mit is látva Antony elnök, kijelentette, hogy az indítvány »tudomásul vétetik.« Debrecen, Eger, Eperjes, Máramaros-Sziget és Sárospatak nem elégedett meg ezzel az általános se hideg, se meleg kijelentéssel, hanem követelte, hogy az elnöki kijelentés *egyhangú elfogadás* legyen. A tárgyalás mind hevesebb lett. Schwarz dékán kijelentette, hogy tárgyalni csak is olyan

dolgokat lehet, melyek a tárgysorozatba fel vannak véve, mire a vidék kijelentette, hogy mivel a gyűlés tárgysorozatát nélküle állapították meg, most követeli indítványának a tárgysorozatba való fölvételét. A dékán azt vetette ellen, hogy miért nem jelentették be indítványukat a rektori hivatalban. Bejelentettük a vezetőségnek az előértekezleten. az is elfogadta tárgyalásra, ha a rektorátusnál is be kell jelenteni, miért nem jelentette be ott a vezetőség? zúgott az ellenzék. Többen szólani akartak, azonban a bábelnök, illetve elnökök mellett igazi elnöki szerepet vivő Schwarz dr. dékán, az indítványhoz való minden hozzászólást eltírtott, kijelentvén, hogy »*a dolog ezzel el van ütve.*«

És ezzel a kifejezéssel előidézte a vihart. A hazafias érzésében, szólásszabadságában, véleménynyilvánítási jogában megsértett ifjúság többé nem tudott elnéző lenni. Debrecen, Eperjes, Máramaros-Sziget, Sárospatak, mint egy ember állott fel és hagyta el az üléstermet s magát az épületet is és elhatározta, hogy többé be sem teszi a lábát abba a terembe, melyben a magyar ifjúság egy része, egyéni érdekek miatt a magyar hazafiságot tagadja meg, hogy többé nem vesz részt azon a gyűlésen, melyen nincs meg szólásszabadsága, véleménynyilvánítási joga, melynek gyepőlójét nem a gyűlés elnöke, hanem az egyetem küldötte, sőt más magasabb hatalom tartja kezében illetéktelenül. A fenti négy főiskola példáját követte Eger is, kik kis idő múlva szintén elhagyták a gyűléstermet s csatlakoztak hozzánk, kijelentvén, hogy addig sem azért maradtak benn a teremben, mintha a tárgyalásokban részt akartak volna venni, hanem csupán szemlélni akarták a gyűlés további folyását.

Nem áll tehát a fővárosi lapok egyik-másikának az a tudósítása, hogy a különvált akadémiák a karzatra vonultak fel. Az említett öt főiskola azonnal elhagyta nemcsak a gyűléstermet, de magát az egész épületet, jóllehet a folyosókon jelen levő budapesti egyetemi ifjúság alig akarta le- és kiengedni a lépcsőkön és kijárón, hanem óriási zajjal követelte a nagygyűlésnek szétrobbantását. Smidőn a különváltak erre hajlandók nem voltak, akkor maga vonult fel a karzatokra s maga tüntetett azon vezetőség ellen, melyet vezetőségének el nem ismert. Budapest tüntetett akkor nap, ő tüntetett másnap is, mert a debreceni, egri, eperjesi, máramaros-szigeti és sáros-

pataki kiküldöttek közül többé egy se ment még csak felé se a gyűlés helyiségének.

Jellemző különben a vezetőségre az a kijelentés, a mit egyik budapesti egyetemi hallgató, az ifjúságnak közszeretetlenben álló kiváló vezére tett, mely szerint ő szükség esetén 5000 egyetemi hallgatót tud aláírás útján összeszedni, kik azon vezetőség ellen tiltakoznak. A kiküldöttökre és viszonyokra meg jellemző az a körülmény, hogy ha valamelyik budapesti kiküldöttől megkérdezték, melyik egyület kiküldöttje, hát nem tudta azt se megmondani, melyik együletet képviseli.

* * *

A gyűlésterem elhagyása után külön helyiségbe vonultak a különváltak s ottan nyilatkozatot szerkesztettek. A nyilatkozat ez:

Mi a debreceni, sárospataki, eperjesi, m.-sziget, egri főiskolák ifjúságának küldöttei, a ma megkezdett országos diákkongresszusról eltávoloztunk. Ezen magatartásunk igazolására, a nagy közönség, de különösen a nagy magyar ifjúság felvilágosítása céljából szükségesnek tartjuk azokat az okokat, melyek ezen lépésre, sajnálatunkra köteleztek, elmondani.

Eltekintve attól, hogy a diákkongresszust hirtelen, előkészület nélkül, csak feltételezett hozzájárulásunkkal csapták össze, tárgysorozatát önkényüleg, legkisebb hozzászólásunk nélkül állapították meg, első mai összejövetelünk alkalmával, önálló gondolkodásunk, véleménynyilvánításunk szabadsága ellen oly erőszakosságot követtek el, hogy mindaddig, míg a kellő orvoslást meg nem kapjuk, a tanácskozásokon részt nem vehetünk.

A budapesti ifjúság körébe lelkesedéssel és örömmel siettünk, mert úgy tudtuk, hogy lángoló, hazafias érzelmekben, testvérszívünk összedobban az övékkel, magyar gondolkodásban összeforrvá megmutathatjuk, hogy hazánk boldog, dicső jövőjének megteremtését apáink reménnyel várhatják tőlünk.

A sárospataki ifjúság napirendre vétetni kérte a Rákóczi hamvai hazahozatala iránti országos mozgalom ügyét, a debreceni ifjúság pedig azt, hogy „a diákkongresszus fejezze ki lelkes rokonszenvét azok iránt, kik a folyó nagy nemzeti küzdelemben az országgyűlésen és azon kívül nyelvünkért, ősi jogainkért és szabadságunkért önzetlen, önfeláldozó küzdelmet folytatnak és biztosítani akarják a jövőt a magyar ifjúság

számára. Egyúttal ez ünnepélyes órában az ország egész színe előtt kikiáltja, hogy teljes életét az önálló és független Magyarország, mint legmagasabb eszményének megvalósítására fogja szentelni“.

A diákkongresszus vezetősége a tegnapi előzetes értekezleten ezeket tudomásul vette és ezen kérdések napirendre tűzésébe beleegyezett.

Mai gyűlésünkön Nagy Sándor debreceni kiküldött, a fent említett főiskolák nevében előterjesztette indítványát, melynek tárgyalását az egyetemi hatóság képviselője: dr. Schwarc Gusztáv, hivatkozva „az egyetemi hatóság felügyeleti jogára“, meg nem engedte; kijelentette, hogy „*ezzel a felvetett indítvány el van ütve*“.

A fent jelzett főiskolák ifjúsága s a budapesti ifjúság egy része ragaszkodott álláspontjához s az erőszakos letiltás ellen tiltakozva, kijelentette, hogy ily körülmények között nem látja biztosítottak az ifjúság szabad tanácskozási jogát és a tanácskozási termet oda hagyta.

Hazafias lelkünk egész fájdalmában, a jogsérelem feletti felháborodásunkban, indíttatva éreztük magunkat arra, hogy ez úton is, a valóságának megfelelően, tudomására hozzuk a magyar közönségnek és diáktársainknak azokat az indokokat, amelyek bennünket e lépés megtételére kényszerítettek, ügyünk igazságának teljes tudatában, lelkiismeretünk parancsát követve, így is tiltakozunk a velünk történt méltatlanságok ellen.

A magyar közvélemény ítéljen.

Budapesten, 1903 május 11.

Aláírva:

a debreceni, sárospataki, eperjesi, m.-szigeti és egri kiküldöttek s a budapesti kiküldöttek egy része.

Ez a nyilatkozat teljes és helyes világot vetetteink indokára s hisszük, hogy ebből megismervén a dolgok milyetén állását, magatartásunkat helyteleníteni senki nem fogja. Ha hazafiságunkkal alkudni nem akartunk, másképp nem tehattünk. Ítélnenek meg bár a téves vagy rosszakarató értesítések alapján tájékozottak: e tudat reánk nézve mindig megnyugtató leend.

* * *

A téves irányba vezetett közhit helyes irányba vezetése céljából nem hagyhatunk említetlen egy másik dolgot sem.

A gyűlés második napján, egy előttünk ismeretlen budapesti polgár, a különváltak nevében, békeajánlatokkal állott elő a gyűlésen.

Kijelentjük e helyen is, hogy senkinek ilyenre felhatalmazást nem adtunk, az illető teljesen a maga esze után indult s csak a maga nevében tehette a békítési kísérletet. Ellene e helyen is tiltakozunk

* * *

Azt mondtam a bevezető szakaszban, hogy ez a diáknagygyűlés teljesen eredménytelen volt. Rosszúl mondtam. Későbbi hatásában oly eredményeket hozott az létre, melyekkel egyetlen diáknagygyűlés sem dicsekedhetik.

Ez az eredmény: a vidéki főiskolák országos szövetsége.

A különvált főiskolák 13 án délelőtt külön értekezletre gyűltek összemintegy 50 en, melyen egyhangúlag kimondották:

1. hogy a diáknagygyűlést törvényesnek, annak határozatait magukra kötelezőnek nem ismerik s a diáknagygyűlés vezetőségét elítélik;

2. hogy megalkotják a vidéki főiskolák országos szövetségét, melynek működése első tényeül Kossuth Lajos szülőházának emléktáblával való megjelölését tűzte ki az értekezlet;

3. hogy mozgalmat indítanak, illetőleg megsürgetik az országgyűlésen Rákóczi hamvainak hazahozatalát s külön-külön mindenik főiskola ragaszkodását, együttérzését és bizalmát fejezi ki a függetlenségi párt útján mindazoknak, kik az országgyűlésen és azon kívül magyar nyelvünkért, nemzeti jogainkért és ősi szabadságunkért önzetlenül és önfeláldozóan küzdenek.

Az értekezleten a legszebb együttérzés és egyetértés uralkodott s mondhatjuk, hogy e néhány órai beszélgetés üdvösebb eredményeket fog létrehozni a magyar ifjúság életében, mint minden eddigi diák nagygyűlés.

Az értekezlet után a kerepes-úti temetőbe vonult az együtt levő öt akadémia küldöttsége; rövid beszéd kíséretében megkoszorúzta Kossuth Lajos sírját s elénekelte a Himnuszt.

* * *

Még egyet.

E cikk folyamán mindenütt a budapesti vezetőségről beszéltünk s a diák nagygyűlés meghiusulta és eredménytelensége miatt öt hibáztattuk.

Szándékosan beszéltünk csak a vezetőségről. Mert Budapestnek két ifjusága van: az egyik a hivatalos ifjuság elenyésző csekély számmal. Ebbe tartozik a diákgyűlés vezetősége is. A másik az ezrekre menő tulajdonképeni ifjuság, mely a hivatalos ifjuságot vezetőségének nem ismeri el, melyet magyar szív és lélek hat át, mely a diákgyűlésen s Budapesten létünk alatt is lelkesen tüntetett mellettünk s mindazok mellett, kik azon két hazafias indítvány mellett foglaltak állást.

Felemlítettük ezt azért, hogy a vád csak azon keveseket érje, kik azt megérdemlik s ne azon nagy ifjuságot is, mely szakítva a mult évek átkos törekvéseivel, ma már a magyarság és igazság útján halad.

Szeretjük hinni, hogy az ifjuságnak ez a nagy zöme, mely ki tudta magát szabadítani a mult évek hinárjából, képes lesz arra is, hogy lerázza nyakáról a hivatalos vezetőséget, s olyanok vezetése alatt induljon a küzdelembe, kik szívével-lelkével egyek.

Ezzel különben vezércikkünkben foglalkozunk.

* * *

Ennyiben akartuk ismertetni a diák-nagygyűlés ügyét. Mozaikszerű a kép, mit adtunk. Sok mindent elhallgattunk: apró dolgokat, a melyek csak indokoltabbá tették magatartásunkat. Így is hosszan írtunk, mellőznünk kellett hát azokat, — bár érdekes adatokat szolgáltatott volna a gyűlés vezetőségéről és a gyűlésről alkotandó képhez. De nincs is szükség rá. A mit itt elmondtunk, teljesen elég arra, hogy helyesen, a valóságnak megfelelően ítéljen bárki. És legyen bár az ítélet ránk kedvező vagy kedvezőtlen, mi nyugodtak vagyunk s nyugodtak lehetnek lelkiismeretükben azok az eperjesi, egri, máramaros szigeti, sárospataki igaz magyar fiuk is. A viharral mindig tisztulás jár. A természeti és az ember-világban. Ez a vihar is tisztította a magyar ifjuság levegőjét a fertőző bacillusoktól. Már maga ez a tény is számottevő eredménye küzdelmünknek, mert lehetővé tette azt, hogy a megtisztult, egészséges levegőben, tiszta egészséges élet fejlődjék. S hisszük, hogy fog fejlődni. És ezt az új életet a vidéki főiskolák országos szövetkezése által látjuk támadni

Adja Isten, hogy azt a szövetséget a vidéki ifjuságok pezsgő-duzzadó ereje tényleg azzá

tegye, a minek a megalakításnál mi gondoltuk: a magyar ifjusági életek egy egészséges új korszakának határkövévé.

Két sors.

*A lelkemen két érzelem
Uralkodik mind szüntelen.
Vagy az egyik, vagy a másik, —
De egy perczre sem hiányzik.*

*Egyszer tompán reám támad
Érzékellen, sötét bánat.
Sötét bánat, bus felhője, —
Sivár lelkem szemfedője.*

*Majd a lelkem felkavarja
Indulatok zivatarja
S mint óriás dülő lények,
Tépnek szilaj szenvedélyek.*

*Azt kutatom, — de hiába
Nézek jövőm távolába:
Bánat tépi lelkem széjjel,
Vagy emésztő lázban ég el?*

*Sikongató őszi széllel
Elfásultan repül-é el,
Vagy vad vihar veri által
Lánggal égő villámával?! . . .*

Bendeguz.

Bátorság iskolája.

A debreceni akadémiai ifjuság Rákóczi-estélyén felolvasta: *Pekár Gyula.*

A Pesti Napló után szerző engedelmével.
(Vége.)

II.

Odafent az ebédlő-palotában már hangosan járta a mulatság. Felváltva játszott a két familia zenekara, az al-gazdák nógatták a lusta ivókat; a főgazdák pedig arany-pálcával igazgatták a köszöntők sorát. Vígán voltak, csak Pálffy uram, a násznagy, türtőztette magát: ő csak félre-szegségig ivott, mert neki még a menyasszonyt kellett elbúcsúztatnia. Végre felkeltek és Serédy uram kezdte osztani a táncot. Judith sápadtan állt ki, de alig tudta bevárni, hogy hármat táncoljon Menyhért úrral, — futott a karjaiból fel a hálóláza, hogy a harmadik lakodalmi ruhát magára öltse. Anyja aggódva követte.

Odafent elemi erővel tört ki a leányból visszatartott indulata és keserűen zokogva borult rá szuperlátos nyoszolyájára. Éva asszony is sirt és csak némán nézte, az udvarló leányok mint fejtik le válláról az ezüstös feherruhát, hogy

14a*

öltöztessék. Összerázkódott Judith, mikor hóvalla kibukott és szenvedélyesen szökött talpra. Hullámos, sötét haja árnyékában haragtól pirult nemes arca, — szép volt merész bájoságában, a milyen szép csak egy Perényi leány lehet. Marokra kapta nyakán a gyöngyös inget és mint egy megsértett Artemis istennő, büszkén vetette fel a homlokát.

— Nem birom tovább, anyám!... — tört ki, — egy ilyen pipogya embernek adjam oda életemet, ki az apja köntöse alatt kuksol és azt se tudja kimondani, hogy szeret? Egy ilyen anyámasszony urfinak áldozzam magamát, én, a Perényi Ádám kuruc leánya, kinek hős kellene, hogy szeressem?...

— Leányom, — kérlelte a nagyasszony, — szegény, beteg anyádra gondolj...

— Itthagyjam ezt a hű fészket, — folytatá Judith, — elmenjek közzéjük labancnak, urajlak egy ilyen gyáva legényt, kinél még én is jobban forgatom a kardot? A szemem ég ki a szegénytől!...

Anyja búsan ragadta meg a kezét és suttogva csitította sokáig. Azalatt az udvarló leányok sietve adták rá a vontarany tarcolán szoknyát, a tizrend galonos fátyolkötőt és belebujtatták a zöldbársony korcovány derékba. Karikapárta helyett kontyralaló pártát tettek a fejébe, erre rá a virágkoszorút. Végül a nyakába akasztották azt a drága medályt, melyre az öreg Osztróczy a fia képét íratá fortélyos eledellel. Nehéz volt ez a medály a szegény Judith keblén, alig tudott lélekezni tőle.

— Jó, — suttogá végre, — a maga kedvéért hát megteszem, édesanyám... Atyám, — tevé hozzá aztán feltekintve — látod-e ezt?

— Én is atyádra gondolok, — biztatá Perényiné — hisz az ő leánya vagy te és ha akarod, vitézt csinálsz te a leggyávábból is! Te rajtad áll, hogy kuruccá legyen a labanc...

— De anyám!

— Igen, leányom meglásd: te lész az uradnak bátor. ság iskolája!

Judithnak megdobbant a szíve, tán felelni akart volna, de kopogtak az ajtón, sürgették, jöjjön már. Mikor belépett a terembe, hirtelen abbamaradt a lapockás, meg süveges táncz, a násznép rendet állt s a zenekar a menyasszonytáncra kezdett rá. Pálffy uram kézenfogta Judithot, hármat fordult vele, aztán letérdeltette az anyja elé. Elkezdte a mondókáját: «Asszonyi rendnek hajnalcsillaga te...» s miután nevében megköszönte a nagyasszonynak, hogy felnevelte s ilyen jól férjhez adta a gyermekét, — a vőfély kezére adta a leányt. Csáky uram daliásan fordult vele hármat s aztán a szövétnekes ifjak kíséretében az ajtóhoz lejtett. Nyílt ez az ajtó és Menyhért úr jelent meg benne. — Csáky István ekkor kardot rántott s ildomosan levágta a koszorút a Judith fejéről.

— Megkapta a leányt! — harsogott a násznép. Odakint dördültek a mozsarak, de a Kristóf úr hangja túlkiabálta a lármát. Gögösen parancsolá:

— Most pedig lóra urak, hintóba asszonyságok! Tágasabb az én osztróci kastélyom: ott folytatjuk a lakodalmat. Jobban fog ott izleni holnap reggel a mézes bor, meg a csókospohár!...

Kezét nyujtá az öreg Perényinének s velük együtt ünnepi rendben indult el az egész násznép. Az esti napfényben csakhamar csillogó, hosszú kocsisor kanyarodott el Súlyomkő alatt a szomszéd völgy felé, Osztróc iránt. Vigan vágattak elől a kacagányos örömondók...

...Az üveges hintóban sokáig szótlan ültek egymás mellett a fiatalok. Félénkebb volt Menyhért úr, mint valaha s csak egyre irult-pirult. Végre megragadta Judith a karját és büszkén nézett a szemébe:

— Hallgassa meg kegyelmed a szómat. Most már Isten előtt úrává lett Perényi Judithnak, hát legyen is igazán az urammá, a kire feltekintek! Ébredjen ebből az álmos mulyaságából, mert különben baj lesz, — én magát addig nem szeretem, a míg nékem parancsolni nem tud...

III

Hát csakugyan tágasabb volt Osztróc, mint Súlyomkő: a császárvédte labanc kastélynak nem kellettek olyan bástyák, mint a kuruc sásfészeknek. Csupa bécsi szuperlát, meg flandriai kárpit volt a szobák öltözeke: csupa kincses pohárszék az ebédlőpalota. Mochkos Ambruszek ugyancsak összenéztek, mikor az öreg Kristóf olyan pöffeszkedve mutogatta drágaságait... De azért vigan ültek az estéli lakomához, — tartott is a barátság egy darabig, csak utóbb, mikor már sokat ittak, fordult rosszra a dolog: Éjjél után történt.

Az öreg Osztróczy kezdte. A sok köszöntő után a bor elvette az eszét, nem fért többet a bőrében. Izgága mód politizált, piszkálta a kurucokat. Dicsérte a császár atyai szívét, szidta Thökölit, meg azt az egész nációt, mely úgy fújja a gőzölgő szenet utolsó romlására. Egyre hevesebb lett a vita, veszedelmesebb a hangulat. A Ketzerek összenéztek s elégedetlen morgás hallatszott fel a táborukból.

— Most is inkább Allah, mint Wer da! — dörmögé Mochkos Ambrus, földhöz vágva egy cinkupát.

— Jobb lesz erről nem beszélni, — tóditá Ráthonyi-Lőrinc — majd még olyat koppantunk a labancok ujjára, hogy a fejük is lehull tőle!

Az öreg Kristóf pökhendi gunynyal nézett a békétele-
nekre. Tántorogva kelt fel.

— A császári sas még csak meg sem fogja az olyan legyeket, mint kelmetek!... Hát én poharamat emelem arra, akinek leghivebb szolgálja vagyok, a császárra...

A kurucok felugráltak.

— Még királyt se mond?

— Eb ura fakó! Éljen Rákóczi...

Zavar lett. A vasas generális, ki a főherczeg képét viselte s külön emelvénnyen evett, lefutott onnan. Tüntetően koccintott a háziurral, meg Pálffy urammal.

— Csak azért is Rákóczi, — kiáltá Bescy Pál — jön már...

A főgazdák és asszonyságok hasztalan csititgatták a társaságot. Talpon volt mindenki. A Ketzerek odaszaladtak az asztalfőhöz és ugyancsak rángatták a tétován álló Menyhért ur köntösét. Utóbb már mind a két tábor köréje sereglett, — huzogatták jobbra-balra. Judit a kurucpárt felől állt és halálsápadtan nézett a férjére.

— No Menyhért, — sürgeté Vér Mihály — széna-e, vagy szalma? A kurucleány ura velünk koccint!

Judith az indulattól reszketve emelte fel a maga kristályát:

— Velem koccintson kegyelmed...

Menyhért csak küzdött magával, de aztán megindult a kurucok felé.

— Micsoda? Ide mellém, kölyök, — dörögte Osztroczy Kristóf és dühösen rántotta vissza fiát — rebellisekkel nem koccintasz!

A leány kiejtette kezéből a poharat.

— A menyem is idejőjön! — kiabált az öreg magából kikelve — parancsolom...

Judith megragadta a mellette álló Mochkos Ambrus karját és büszkén vetette fel a fejét.

— Majd megmutatom én! — lármázott tovább Kristóf ur — az én házam a császár háza, — tudjátok meg, az én fiam már a császár katonája.

— Igen; — pattogott a bécsi generális egy pergamentet csapva ki — itt az udvar ajándéka: kapitányi kinevezés Melchior von Osztoróczynak, a Heister-vasasokhoz...

A meglepetés moraja huzódott végig a társaságon. A leány felsikoltott:

— Menyhért, — hát feleljen!...

— Nekem felelsz, hogy elfogadod-e! — vágott közbe az apja. És mindannyian látták: parancsoló tekintete alatt a fiú szégyenkezve hajtotta le a fejét.

A zaj nőttön-nőt, — mondják néhányan már kárdot is rántottak

— Rákóczi, Rákóczi! — hangzott.

— Igen, — szavalt Kristóf ur a Menyhért vállára téve kezét, — jövő héten majd a ti Rákóczitok ellen rukkol a fiam...

A mi ezután történt, azt a zavarban kevesen vették észre. — Mochkos Ambrus villogó szemmel szólt oda Judithhoz:

— Hallotta-e ezt a Perényi Ádám leánya?

— Hallottam, Ambrus bátyám, — lihegett a leány — labanchoz még hozzámertem, de vasasnémet hitvese nem leszek soha! Menjünk...

— — — — —

Bizony csak Forgách uram ötlete mentette meg az osztróci lakodalmat attól, hogy vérontás nem lett belőle. A nagy kavarodás percében ráhuzatta a zenészekkel s egyszerre békésebb fordulatot adott a gyűlölködésnek. Mire azonban a rend helyreállt s a főgazda épp osztani akarta a táncot, úgy tetszett, mintha kevesebben volnának a vendégek. A következő percben fölhangzott a kiáltás:

— Megszökött a kisasszony feleség!...

Harmincan is vitakoztak egyszerre: kivel szökött meg? Számolták: Mochkos Ambrus sincs itt, sem a Ketzerek, sem Maróthy, sem Ráthonyi... Fegyveresekkel, cselédekkel összeszámoltak vagy ötven szökevényt. — Mind elmentek a kurucok...

Osztrócz Menyhért ott állt a terem közepén magánosan. Gunyolódo szavak estek már körülötte... Ő azonban felvetette a fejét és a hogy tekintetét körülhordozá a násznépen, a mosolygók elkomolyodtak. Csoda volt azt látni...

Olyan volt az, mint egy ébredés, — mintha élete eddigi mulya álmából most riadt volna fel a férfias valóságra. Valami, a mi eddig elrejtve maradt lelke legmélyén, most végre megmozdult és nehezen küzdve ki az utat magának, végre kitört belőle. Rekedten kiáltott fel... A homlokához kapott, majd mintha csak most vette volna észre, megrögzött kardját. Tágranyított szemei letiltottak az arcról minden gunyt, minden sajnálatot.

— A lovamat! — szólalt meg kiegyenesedve.

Mindenek útát nyitottak neki, még az öreg Kristóf is meglepetve állott félre. Elvágatott a sötét éjszakába.

IV.

Hát szó a mi szó: sirató hajnal lett a lakodalmas estből. A vendégek egyrésze hamarosan kocsira ült s elment, hogy híret vigye a bolond szegyenek, — akik ott maradtak azok visszaültek a nagyszalhoz, tovább ittak s úgy segítettek busulni az örömszülőknek. Az öreg Kristóf gyilkosan sanyargatta a mellette ülő Éva asszonyt, ki folyton sirt.

— Hát ilyenek nevelte kigyelmed a leányát? Na hiszen szép dolog!...

— Hát kegyelmed minek nevelte olyan mulyára a fiát? — felelt néha Perényiné. — Az ő hibája.

— Tán bizony még ő szégyelje, hogy megszökött a felesége?

— Hát bizony nem azé a szégyen, aki megszökök, hanem azé, akitől megszököknek...

Kristóf ur akkorát ütött az asztalra, hogy csakugy táncoltak a bilikomok. Hová szökött az a leány? — mindenkifelett kivel szökött meg? Hej, valami csunya parázna lappang itt, — sorra gyanúba fogta az eltűnt urakat valamennyit... Egyre küldözgette a lovas stafétákat minden irányba. Keressék most már nemcsak azt a gonosz asszonyembert, hanem a fiát is. Hol a pokolban bujdosik?...

A reggeli első napsugárral végre lódobogás hallatszott. Tépett lakodalmi öltönyben Osztroczy Menyhért lépett be. Tekintete komoly és határozott volt.

— No meg van? — mindnyájan felugráltak.

— Meg. Hazaszökött Solyomkőre és bezárkózott a várba. Fel van huzva az emelcsős híd, kint az ágyuk, fegyver csillog a bástyákon. Ott voltam, egyik golyó a mentémet érte... Hadat üzentek...

Az apja nagyot káromkodott.

— Most leülsz és itt maradsz! — rivalt rá — a többi az én dolgom.

— Lassabban édesapám, — felelt Menyhért ur nyugodtan — nem úgy lesz az!

— De igen, — majd hozatok én hajdukat, meg talpasokat a váraimból! Lesz egyezer ember; vasasokat meg ágyukat ad a generális ur...

Osztrócz Menyhért nagyot toppantott a lábával.

— És én esküszöm, hogy nem így lesz az, édesapám! Az én feleségem ellen csak nekem van jogom hadat viselni, senkinek se másnak. Vagy beveszem a várat és elhozom az asszonyt, vagy ott halok meg Solyomkő alatt. Nem kell nekem segítség, hanem...

Végignézett a köréje sereglő fiatal urakon.

— aki barátom, az követ engem!

V.

És akkor megkezdődött az a híres neves, farsangos háború, amely alatt a fiatal férj egy héten át ostromolta várában kisasszony-feleségét....

Mert hát csakugyan Sólyomköre szökött vissza meynyegzője éjszakáján Perényi Judith. Mochkos Ambrus vezette a sötétben vágtató kurucokat, maga a féltékeny várnagy fogta a leány lovának a kantárát és mekkora volt diadalérzete, mikor végre telhúzatta maguk mögött az emelcsős kaput! Mégis megmentette hát Judithot a gyáva labancztól!.... Az osztróci események hatása alatt csodálatos lelkesedés vett erőt az egész kis csapaton. Oda tértek kisasszonyuk köré és megesküdtek, hogy nem hagyják el őt. Ő lesz a vezérük, kössön kardot.... A várbeli hajdúkkal együtt lehettek körülbelül százan, de biztosra vették, hogy Kristóf úr komolyan fogja a dolgot és dühében egy egész császári sereget hoz ellenük. Elkészültek a legvégsőre.... Csak addig bírják ki, amíg Rákóczi megjön, mert hiszen tudták, hogy jön a fejedelem! Hej, minek is lőttek el annyi puskaport a lakodalomra.... Hanem azért csakhamar fel a bástyákra, a lörésekhez! Mochkos Ambrus serényen osztogatta a parancsokat.

Perényi Judith ott állt a sürgölődők közt egy szakállas, öreg ágyú mellett. A kielégített bosszú érzete feszítette keblét és boldogan gondolta el, hogy büszkeségének még se kellett egy mulya labancz előtt megalázkodnia. Itt volt ismét a régi sasfészekben, melynek ágyúi közt gyermekkorát töltötte, — elemében érezte magát: atyja jutott eszébe és vele együtt sok édesen borzongató vitézi álm.... Oh de jó itt! Hanem harcias örömét azért csakhamar más gondolatok zavarták meg. Maga is elcsodálkozott asszonyi kíváncsiságán. Az a mulya labancz!.... Hisz örült, hogy úgy csúffá tette, de épp azért sehogy se ment ki a fejből. Ha nem szeretted is, valami szörnyen fúrta az oldalát.

— Vajjon értem jön-e?

Mochkos Ambrus mögötte állt és megfelelt a gondolatára.

— Az a gyáva urfi? — mormogá mérgesen — de hogy is jön magáért, hugom! Fél az a puskaporszagtól.... Majd jön a német-ármádia. Meghalunk itt, úgy érzem, a kuruc becsületért...

E komoly szavakra Judith maga is szégyenleni kezdte bolond gondolatát. Csak annál nagyobb buzgalommal segített a bajtársaknak... Reggelre rendben volt a falakon minden, — töltve az ágyúk, friss kanóc a muskétáknál. Délben végre megjelent az ellenség. A leány felriadt rövid álmából és sietve futott az őrtoronyba.

— Hisz ezek nem németek! — mondák a Ketzerek.

— Mind a násznépből valók, — jegyzé meg csodálkozva Figedy uram.

— Az ám, vannak vagy kétszázan, — folytatá Rát-honyi Lőrinc, — de ni-ni, ki vezeti őket, ki lovagol ott elől?

— Persze, hogy ő az, — kiálták mindannyian, — Osztoróczy Menyhért! Ugyan mi ütött beléje?

— Lehetetlen, — dörmögte Mochos Ambrus kedvetlenül — hát ilyen urfiak ellen hadakozzunk? Már külön ellenséget kívántam volna magamnak....

Judithnak a szíve dobbant. Csakugyan Menyhért úr lovagolt ott elől, — ő volt a vezér, ő osztotta el ágyúit és lakodalmos seregét ostromvonalba a hegy köré.

— Mégis igazam volt, — gondolá nyugtalanul. — Szeret....

A várnagy fitymálva szólt oda hozzá:

— Csak úgy hősködik az úrfi, majd meglátja hugom, hogy hátratarokodik, mihelyt szállani kezd a golyóbis! Hamar az ágyúkhöz!

Judith igen dühös volt magára, alig várta, hogy történjék valami. Megszólaltak az ágyúk s ahogy a puskaporfüst eloszlott, pár gazdátlan ló nyargalt a téren, de Menyhért úr azért ott állt elől, sőt kihívóan integetett bokrétás süvegével. Nyugodtan ásatta tovább a sáncokat s helyezte el az ágyúit. Azontúl farkaszemet néztek az ellenfelek egész nap.

A következő reggelen Mochos Ambrus nagyot káromkodott. Az ördögbe is, hát ezek komolyan készülnek lövetni a várat? Épp a két leggyöngébb oldalra voltak irányítva az ágyúk.... Hamar, lóra negyven ember, egyszerre kell elseperni ezt az úri csöcseléket! Le az emelcsős kapuval.... Judith szorongva nézte, mint kerüli meg a kis csapat a hegyet s üt rajta az ellenségen. Gyönyörű lovascsata volt az, — de ki az, aki ott a porfelhő közepette a legvitézesebbül verekszik és űzi vissza a várbelieket? Osztoróczy Menyhért.... A hazatérő Ketzerek csodákat beszélnek a virtusáról.

— De hiszen legény az a talpán! Az ördög hitte volna róla....

Mochkos Ambrus féltékeny dühvel hallgatta a szavukat.

— No hiszen, majd rendre tanítom én őt holnap! Holnap magam megyek ki....

Hát az a másnapi roham már komoly csata lett. Nem egy halottjába és sok sebesültjébe került a várnak. Judith szivszorongva nézte, mint keresik egymást életre-halálra a várnagy meg Osztróczy Menyhért. Valóságos párbaj volt az, — egy pillanatra nem is tudta, kiért aggódják... Egyszer hangosan felsikoltott, mikor a Mochkos Ambrus kardja megvillant a Menyhért úr feje felett, de aztán látta, hogy a férje visszavág s ekkor szinte megkönnyebbült. Nem tudott többé urává lenni háborodott érzéseinek....

Patakzott a vér a Mochkos uram arcáról, ahogy a lóról leszállt.

— Hát jól verekszik... — dörmögé bosszúsan.

Gyengéd kezekkel maga Judith kötötte be a sebet. Úgy féltette, úgy sajnálta öreg barátját, de azért boldogan gondola el:

— Szeret... és én is szeretem....

VI.

Lőtték a várat hatalmasan, két oldalt már veszedelmes rés tátongott a falain. Maholnap rohammal bevehetik Sólyomköt... Egyre ádázabbá lett a tusa; Mochkos Ambrus káromkodott, de Osztróczy Menyhért, kit a szerelem most tanított meg a vitézségre, napról-napra csak annál jobban belemelegedett a daliás küzdelembé. Judit már félt a bajtársak szemeitől, de titokban annál nagyobb gyönyörrel

nézte virtuos cselekedeteit. Hisz nem ellene harcol Menyhért, a mint eddig gondolta, hanem érette verekszik!... Győzött az asszony benne. Oh, bárcsak vége volna már ennek a szörnyű háborúnak! Tán magának se vallotta be, de már azt kívánta: bárcsak bevénne Sólyomkőt az ő vitéz férje!...

Az utolsó éjszakán Mochkos Ambrus valahogy neszét vette a készülő rohamnak és mivel sok volt a sebesült Judithot is őrszemnek állította ki az egyik rés feletti bástyára. Figyelmeztette, nagyon vigyázzon... Éjfél után csakugyan megjelent az ellenség. Lopva kúszott fel a várhegy bokrai közt. A leány felriadt s egy percre ismét csak a gyűlölt labancot látta maga előtt, — kezében volt az égő kanóc, még egy pillanat s a fellopódzó csapatra süti ágyuját. Ekkor azonban merészen felkelt a legelől kúszó harcos. Ráismert: Osztróci Menyhért volt... Gyöngye sikoly hagyta el ajkait, — kiejtette a kanócot ujjai közül. Hogy tusakodott magával, hogy tördelte a kezét! Ezalatt Menyhért úr bántatlanul csak jött előre, — mögötte a többiek. Most azonban megmozdul a szomszéd lőrésnél vigyázó hajdú. Judith hallja a szavát: «meghalsz, kutya labanc!...» Hozzáugrik, s félrelöki a férjére irányuló mordályt. A lövés eldördül, felel a többi puskacső is... Judith elfelejti a parancsot, nem vigyáz és csak azt nézi, nem érte-e golyó az urát?... Azalatt előtör a bástya alatt az ellenség s a hajnal első sugarával a résen át a várba toppan.

VII.

Kuruc és labanc vad dühvel rontanak egymásnak a téren, még egy perc és gyilkos mészárlás lesz ottan. Ekkor azonban előlép Perényi Judith és tiltólag emeli fel jobbát. Szemben áll vele — nem a régi, hanem az új Osztróci Menyhért, ki férfias daliává lett a bátorság iskolájában, s most szerelmes gyönyörrel emeli rá tekintetét. Nézi a férj hosszan karddal nyert hitvesét s azután hódolattal teszi le azt a kardot a lábai elé. Szenvedélyesen ragadja meg a kezét és most, hogy vitéz lett, már tud beszélni neki forró szerelméről...

— Igen, — szólta a leány, — most már megérdemled, hogy Perényi Judith szeressen! De csak egy feltétel alatt... Oda nézz!

Mindannyian arra tekintettek. Az ifjú nap hajnali káprázatában csillogó sereg vonult el a távoli síkon, — kik azok? A fejedelem Bercsényi és diadalmas kurucok. Mint a dicsőség álmát, szellő szárnya hozta tőlük a tárogató zengő szavát...

— Látod őket? — sugá Judith büszke mosolylyal, aki engem akar szeretni, annak kuruccá kell lennie!

Levették a süveget mindenek, még a labancok is. És úgy rebegték:

— Rákóczi, Rákóczi!...

Osztróczy Menyhértnek felragyogott a szeme.

— Barátim, — mondá bajtársaihoz lelkesen, — én már letettem a labanc kardot, húzzátok ki azt a kuruc szablyát! Ott a haza, amerre a fejedelem mutatja...

A fiatalok hévvel tapadtak egymáshoz. Mochos Ambrus megsodorta a bajuszát s kezét nyújtá ő is Menyhértnek:

— Így már jó, — dörmögte, — hej tudtam én azt: ha egyszer egy labanc igaz szívből verekszik, kuruc is az már!...

Vidéki Főiskolák Országos Szövetsége.

A budapesti diák-nagygyűlés — ha ugyan ilyenről egyáltalán beszélni is lehet — nekünk, vidéki főiskolai diákoknak nagy tanúságot nyújtott. Eddig is sok szó esett már arról, hogy az egységes diák törekvéseknek a két egyetem ifjúságának egymásra féltékeny versenye szárnyát szegi, mert bármilyen diák-ügy került is szőnyegre, annak mindig a pártoskodás volt a megölő betűje; de most már a tények, a történetek bizonyítanak, hogy most először, nem ugyan a két egyetem civakodása, hanem a kettőnek a vidék elleni állásfoglalása töri meg az egyetemes magyar ifjúság együtt működését, rég óhajtott békéjét. Nem is lehet eredményt felmutatni sehol, semmi-ben, s mi jó vidékiek bizony örülhetünk, ha néhanapján gondolnak ránk s aztán fejünkbe nyomnak egy-egy diák-sapkát, vagy tudtunk s akaratunkon kívül szívesek nevünkben az országos Rákóczi-ünnepélyen szónokoltatni.

Erre a diák-nagygyűlésre abban a biztos tudatban mentünk fel, hogy Budapest és Kolozsvár között folytatódni fog a — holt — verseny. Most azonban csalódtunk. Mert lecsilapodtak a szenvedélyek: a két egyetem kezét fogott. Senkit kellemesebben nem érintett ez a dolog, mint épen minket. Örültünk a békének, mert a komoly munkának idejét láttuk beköszönteni. De nem sokáig tartottak ábrándjaink, mert azt meg már épenséggel nem néztük jó szemmel, hogy a műfegyverszünet, ellenünk, vidékiek ellen kötött. Mert szép a béke, de hogy közös erejüket ellenünk kívánnák érvényre juttatni (Debrecen és Sárospatak indítványa ellen), ez már semmiképen nem illik azokhoz, akik erőszakkal vezetni akarják a magyar ifjúságot. Kerülöm a szenvedélyesebb hangokat, de ilyenek után, úgy gondolom, nem kelt csodálkozást a vidéki kiküldöttek ama határozata, mely szerint a Vidéki Főiskolák Országos Szövetségét megalakítandónak, sőt megalakított-nak jelentették ki.

A Vidéki Főiskolák Országos Szövetségének szükséges voltát eléggé hangsúlyoztam már akkor is, a mikor ide vágó indítványomat megtettem. És most is azt gondolom, hogy ha mi, a vidéki

akadémiák ifjúsága, zajtalan, de annál eredményesebb munkálkodásunkat megkezdjük, nem fogunk ugyan „Nemzeti ideál“ című nagyhangú programot kiadni s talán a rendőrségnek is kevesebb alkalmatlanságot fogunk szerezni, de bizonyára hamarabb célt érünk azokban a dolgokban, melyek ránk és csak ránk, magyar ifjakra bízattak. Elvégre is ki akarunk már nőni az eredménytelenségek korszakából, hiszen minket is meglep akaratlanul a gondolkozás révén a félelem, ha a világ szédítő versenyébe bepillantunk, s látjuk ott elmaradottságunkat és még mindig túlságosan keleties voltunkat. Az bizonyos, hogy őseink nagy hibáját: az egyet nem értést, hatványozott mértékben örököltük! Több bennünk az önösség, mint a közügyeken való fáradozásra alkalmas készség és törekvés. Magyar ifjúság! Mozdulj hát meg egyszer, ne tévedsz a „hass, alkoss, gyarapíts“ jeligét, mert tudományjal kell megtartani ezt a hazát, mit vérrel szerzének s hogy a népek versenyében első lehessünk, dolgozni kell! Dolgozni kell minden körülmények között s ha ebben vannak, akik nem értenek velünk egyet, úgy dolgozzunk magunkban, munkánk — úgy érzem — nem lesz eredménytelen! A kezdet mindenesetre a legnehezebb. Nos, már az első lépéseket megtettük, ne hagyjuk hát járatlan a még ezután következő utakat.

Hogy mennyire meddők voltak az ifjúsági élet mozgalmi, mi sem mutatja jobban, mint a diák-szövetség ügye. Legalább három diák-nagygyűlést agyonbeszéltek már e tárgyban a különböző szónokok, tanácsoltak fűt-fát és ime vég-eredményben sehol semmi. Mi vidékiek már itt is eredményt mutatunk fel, mert a Vidéki Főiskolák Országos Szövetsége elvileg már meg van és nem került az egész csak pár órai tanácskozásba és a körülményekkel való számotvetésbe.

Ime a sok megoldását évek hosszú sora óta nehezen váró diák-kérdésből csak egyet hoztam fel és ez is milyen fényesen bizonyítja szövetségünk életrevalóságát. Nem akarom most sorra venni az összes megoldatlan kérdéseket, de egyet még sem hallgathatok el. Mi nem akarunk a szokás jobbra-balra csavarható s felette ingadozó talaján betorkáznunk, gondoskodtunk, hogy szervezeti szabályaink legyenek, a vidékiek értekezlete ugyanis ez irányban megbízta Debrecent.

Egyébiránt Debrecennek az értekezlet már feladatot is adott. Ugy határozott nevezetesen,

hogy még ez év októberében a szövetség első diák-nagygyűlését Debrecenben tartja meg. Az időpont is alkalmasabb, mert nem év végén van, amikor vizsgák, kollokviumok torlódnak össze s a hely is kellemes, mert Debrecen magyaros vendégszeretettel látja városában a magyar diákságot. Nem járunk majd úgy, mint Budapesten, hogy megérkezik a sereg vendégdiák s aztán nincs egy lélek, aki „hozott Isten-“t mondana.

Áttérek végül röviden arra a hangulatra, melyet szövetségünk híre keltett. Tudom, sokan vannak, a kik kétkednek a sikerben vagy egyenesen váddal is illetnek bennünket, hogy megbontjuk az ifjúság békéjét. Hogy mennyire nincs az így gondolkozóknak igaza, arra vonatkozólag csak útalok a legközelebbi évek eredménytelenségére s teszem ezt azzal a kijelentéssel, hogy igenis, mi erre a fontos lépésre ép az annyira óhajtott béke érdekében határoztuk el magunkat. Mert az nyilvánvaló ép a fent ismertetett okoknál fogva, hogy jelen körülmények között együtt működésről szó sem lehet, mi pedig vidékiek nem akarunk tétlenkedni tovább; látjuk, hogy magunkban is vagy tán ép magunkban, életkepesek vagyunk, miért hordjuk hát vállainkon azokat, a kik békénket, nyugalunkat háborgatják. Az idő majd meg fogja mutatni, hogy nekünk van igazunk!

Nagy Mihály.

A diáksapkáról.

A budapesti ifjúságnak legutóbbi mozgalmi alkalmával megszületett az a jelvény, mely hivatva volna a magyar ifjúságot, illetőleg magyar diákságot külsőjeiről is felismerhetővé tenni s egy-szersmind ebben a formában valami egységet, mondjuk inkább, egyformaságot teremteni a felsőbb iskolákat látogató magyar ifjúság között.

Kerülni akarjuk az ominozitást, de annyi szent, hogy a sapka ideájának megszületése és megszületésének formája akaratlanul is emlékeztet bennünket a mozgalmakra, melyekkel kapcsolatosan a láthatáron megjelent. A mozgalmak az u. n. katonai javaslatok elleni tüntetések voltak s a budapesti ifjúság a szó szoros értelmében katonai sapkában követte el az említett tüntetéseket. Távol van tőlünk, hogy a sapka katonai

jellegét olyan közletről meghatározzuk, mint azt egyik fővárosi ujság előkelő tárcaírója tette, okunk sincsen rá, hogy úgy elátkozzuk azt a szegény sapkát és a feltalálónak ízlését, de annyi kétségtelen, hogy a magyar diáksapkának régen vajudó gondolata nem a legszerencsésebb formában nyert megvalósulást. Bizonyos ugyan, hogy minden ilyen dologban, ami az uniformis világból való, természetsszerűleg a katonaságtól, a megtestesült uniformitástól vesszük kölcsön a mintákat, de ha így is van, nem szükséges, hogy az a minta minden vonásában kopirozás legyen az eredetiségnek és stilszerűségnek minden lendülete nélkül. Mert a mostani diáksapka ilyen. Végtelenül szegletes és formátlan valami. Mondhatni ugyan, hogy újdon volta és szokatlansága folytán tesz ilyen benyomást, de az is kétségtelen, hogy a német diáksapkákat sem jellegzetesség, sem változatosság és könnyedség dolgában meg nem közelíti.

Lehet, hogy az egyéni ízlés aprólékosságai a fentebbiek, de ép ez és az ehhez hasonló dolgok azok, melyekben az egyéniség feltétlenül szót kér s jelen esetben lehetlenné teszi a diáksapkának tulajdonképeni célja elérését, az általános és egyetemes elterjedést. Különbben sem valami sok a hajlandóság bennünk arra, hogy a megkülönböztetés külső, egyéni formáiról lemondjunk, különösen nem akkor és olyan feltétel mellett (szó szerint is vehetjük ezt a kifejezést), mint a diáksapka jelzett formája. De az ilyen szempontokat mellőzve is, nem tudunk lelkesedni a diáksapka említett alakja mellett azért sem, mert nélkülözi a magyarosságot, a mit pedig leginkább elváránk tőle. Olyan huszár önkéntesi sapka-féle akar lenni, de megfelelkezik róla, hogy az piros és már ezért is elevebb és csinosabb, mint az utánzata fekete színben.

Meglehet, furcsának tűnik fel a mit mondunk, de ha már elfogadtuk modellnek a huszár-sapkát, az igaziban sokkal több magyarságot találunk, mint a huszár önkéntesi kiadásban. A diáksapkának ez a formája kemény és szegletes,

mint egy cigaretta skatulya. Valamivel több puhaság sokat lendítene rajta. Talán ha magasabb, kihúzóssabb volna a teteje, s olyan formán előre hajló, mint egy pongyola közhuszári sapka, még úgy is alkalmasabbnak tetszene nekünk, mint így. S volna benne több magyarosság, mert naivnak látszassék bár ez az állítás, — a mai huszár-sapkának a puha kihúzóss teteje, a régi kuruc fővegeknek is egyik jellemző sajátsága volt, persze nagyobb mértékben, mint most. — Mindezenban nem jelenti azt, hogy feltétlenül ragaszkodjunk a magyar diáksapka kérdésének ilyen formában való megoldásához. — A jelenlegi formát legfeljebb első lépésnek tekinthetjük, melyen még nagyon sokat kell javítani és módosítani, hogy elfogadható legyen. A magunk részéről nem bocsátkozunk újabb kombinációkba, de alkalomadtán még hozzászólunk ehhez a kérdéshez s mindenesetre nagyon célszerű lenne alaposan meghányi-vetni ezt a dolgot addig, míg a diáksapka kérdése a nyári melegek jöttével a fejekről és a napirendről le nem kerül.

Úgy gondoljuk különben, hogy a már tavaly egyhangúlag elfogadott diák-jelvénynek általános elterjedése és kötelességszerű használata addig is kellőképen szolgálná azt a célt, melyet a diáksapka szolgálni akar: a magyar ifjúság egységének külső kifejezését.

— yi —

Ifjúsági élet.

Vizsgák. Akadémiánkon a kollokviumok e hó 8-án kezdődtek meg. Az alapvizsgák iránti kérvények 15 ig adandók be. Az évváró istentisztelet e hó 14-én lesz.

Kiküldöttek beszámolója. A Budapesten tartott diák nagygyűlés debreceni kiküldöttei mult hó 19-én számoltak be tetteikről s a diák nagygyűlés eseményeiről. A jelentést a kiküldöttek nevében Milotay István tette meg. A gyűlés helyeslőleg vette tudomásul a kiküldötteinek hazafias magatartását és azért bizalmát és elismerését fejezte ki. A második előadó Nagy Sándor

volt, ki Sárospataknak a diák nagygyűlésen elérteszteni akart, Rákóczi hamvai hazahozatalának megsürgetésére vonatkozó indítványát terjesztette a gyűlés elé, melyet a gyűlés egyhangu lelkesedéssel tett magáévá, s kimondta, hogy ez irányban a maga körében is megteszi a lépéseket. Ugyancsak Nagy Sándor indítványára elhatározta a gyűlés azt is, hogy mindazok iránt, kik az országgyűlésen és azon kívül magyar nyelvünkért, ősi szabadságunkért és nemzeti jogainkért önzetlen és önfeláldozó küzdelmet folytatnak, ragaszkodását, együttérzését és teljes bizalmát fejezi ki. A gyűlés harmadik tárgyát a vidéki főiskolák országos szövetsége képezte. Célját, tervzetét Nagy Mihály ismertette. A jelenlevők örömmel fogadták az életerős eszmét, úgyszintén azt is, hogy a szövetség első nagygyűlése helyéül Debrecen van kiszemelve. E gyűlés határozatairól a öbbi főiskolák átiratban fognak értesíttetni, mely átiratban fel lesznek hívva hasonló szellemű határozatok hozatalára is.

Énekkari emlékűnnepély. A főiskolai énekkar mult hó 19 én Egry—Dobray kegyes alapítója emlékezetére gyászűnnepélyt rendezett. Az ünnepély műsora ez volt: 1. Gyásznének. Bognártól. 2. Emlékbeszéd. Tartotta: Csiky Lajos, theol. tanár, az énekkar felügyelő tanára. 3. Őseink emléke. Hubaytól. 4. Pusztai élet. Zimaytól. 5. Rákóczi a határon. Lányitól. — A szép számú előkelő közönség soraiban ott láttuk az épen gyűlésező egyházkerület tagjait is. Az ünnepély műsora ép ezért több énekszámmal és szavalattal lett bővitve. Az énekkar tagjai közül ez alkalommal is többen részesültek jutalomban.

Ugyanezen alkalommal tisztelgett az énekkar felügyelő tanára, Csiky Lajosnál is, üdvözölvén őt huszonöt éves tanári működése évében. Az esteli órákban vonult le az ünnepélthez s ott két éneket adott elő. Közbe Kónya Gábor, az énekkar jegyzője mondott lendületes beszédet. Az ünnepelt meghatottan köszönte meg az énekkar figyelmét, aztán vendégeül látta az énekkari ifjúságot. A vidám est 10—11 óráig tartott.

Tornaverseny. A kerületi tornaverseny e hó 21. és 22-én folyt le városunkban. Mintegy 1300 tanuló és 60 tanár vett rajta részt. A versenyből elsőnek a debreceni kollégium főgimnásiumi ifjúsága került ki, mely az érmeknek felét nyerte el. Ugyszintén az övé lett az összetett verseny díja, az ezüstkürt is. Második lett Hódmezővásárhely, az ezüstserleget ők kapták. Harmadik helyen Szarvas következik. A tornaverseny végeztével a vendégszerető város vendégelte meg az egész ifjúságot. A Nagyerdön szabad ég alatt voltak az asztalok felállítva s a festői tarka csoport, vidáman mulatott el az éjféli órákig.

Az Egyetemi-Kör csődben. A budapesti Egyetemi-Kör ismét válságos helyzetbe jutott. Két hét mulva, ha addig az ügyeket nem rendezik, dobra kerülnek a biliárd- és kártyaasztalok, a szép zöld bársony fotelek s mi csak értékesíthető. Megöli a részvétlenség, a vezetőknek lelkiismeretlensége, a pártokra való szakadozás, mely külön kört alakít magának az Egyetemi Körön kívül a kávéházakban. Most már beláthatja a pesti ifjúság, mire megy hivatalos vezetőivel. Vagy talán már be is látta? Az újabb alakulások azt mutatják. — Az Egyetemi Kör legutóbbi elnöke Förster, a mult hó 27-én bejelentette lemondását s helyette elnökké Gulyás József bölcsészett hallgatót választották meg. Örömmel üdvözöljük az új elnököt. Hisszük, hogy ha segíteni lehet még, a kör ügyeit helyre fogja állítani s mai mélységéből ismét felemeli a kört oda a hol legvirágzóbb korszakában volt. Az új elnökváltozás különben a pesti ifjúsági szellemnek megtisztulását, az ifjúsági életnek föllendülését, a pesti ifjúságnak meggyógyulását és megegyeszségését jelenti.

Zene-irodalem.

Ilonka dalok. Gyökössy Endre és Lengyel Dezső ez év folyamán 4 dalt bocsátottak közre, melyet úgy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel és szeretettel fogadott. Ettől ösztönözve most újabb dalokkal lépnek megint a nyilvánosság elé. Címe: „Ilonka dalok“ lesz. Huszonöt dalt fog tartalmazni, melyeknek szövegét Gyökössy Endre, zenéjét Lengyel Dezső írja. Előre is felhívjuk a július hó folyamán

megjelenő ujdonságra olvasóink figyelmét. Mi, a kiknek volt alkalmunk e dalok közül néhányat hallani, határozottan állíthatjuk, hogy a „Szomoru nóták“ csak gyöngé kíséret ez új dalok művészi tökélyéhez képest. A kötet különben egyik hét határban híres debreceni szépségnek lesz ajánlva.

Uj Bokréta. A széles körben elterjedt és olyan gyorsan elkapkodott költeménykötet, a Bokréta, nemsokára bekérezkedik megint a közönséghez. Baja Mihály, Gyökössy Endre, Gulyás József, Madai Gyula és Oláh Gábor, az öt debreceni diákpoeéta újabb kötetet adnak ki az első mintájára s annak címéül ismét csak e nevet teszik: Bokréta. Az a közönség, mely szeretetével úgy kitüntette a fiatal diákpoeéták első próbálkozását, bizonyára örömmel hall az újabb kötetéről is, mely sokkal dusabb, színesebb és illatosabb Bokréta leend, mint a minő az első volt. A kötet a karácsonyi könyvpiacra jelenik meg.

Két operett. Oláh Gábor és Gyökössy Endre, a mi kedvelt diákpoeétáink, most új téren próbálták meg tehetségüket. Két operettet irtak, melyhez a zenét Lengyel Dezső szerette. A két egy felvonásos operettet most nyújtották be egyik fővárosi színházhoz elfogadás végett. Hisszük, hogy a múzsa ez alkalommal sem hagyta őket cserben, s a két darab megérdemelt sikert fog aratni.

Vidéki főiskolák köréből.

A múlt hó 15-én tartott tisztújító közgyűlés alkalmával a selembányai Bányász és Erdész Akadémiai Kör ez idei választmánya a következőképen alakult meg:

Elnök: Rónai György.

Alelnök: Dr. Mihalovics János.

Főtítká: Pukács Endre.

Titká: Pál Sándor.

Pénztáros: Bernard József.

Ellenőr: Zsures Ede.

Főkönyvtáros: Rákosi István.

Alkonyvtárosok: Hejj János és Károly Quirin.

Lapkezelő: Hejj János.

Háznagyok: Dimitrievics Gerő és Véssey Ferenc.

Zenekar és id. énekkarvezető: Fizély Béla.

Közgyűlési jegyzők: Abczinger Gyula és Lipoczy Béla.

Választmányi jegyzők: Vojtás Árpád és Holczmann Gusztáv.

Egészségügyi bizottság: Gottpreisz Ferenc és Imreh Ferenc.

Szerk. üzenetek.

Tavas. Azt kérdi tőlünk, van-e és milyen hatása van a tavasznak egy vén leány szívére: Megérik-e ők is a tavaszt? Feleletül itt közöljük főmunkatársunknak egyik régi,

diákkori versét, mintha csak a maga kérdésére, megrendelésére írta volna: úgy benne van a válasz:

Ódivatú vendégszobába

Ülünk a vén kisasszony és én.

És szomoruan eltűnődünk

Az idő gyors tovatűnésén.

Mulattatni próbáljuk egymást,

S tudom is én mért, — szinte fázom.

Kedvetlenül és vontatottan:

No várjon mondja — zongorázom...

S az elefántcsont-billentyűkön

Egy gyertya halvány fénye mellett

Az ujjai végigszaladnak

S hozzá csendesen énekelget.

Régi a dal, — én már nem értem,

A szívem meg se mozdul rája,

Csak integetek, míg megkérdi:

Úgy-e szép a melodiája...?

És egymásután kelnek szárnyra

Kopott áriák bánatosan,

S a kisasszony csak zongorázik

Behunyt szemekkel, ábrándosan.

S míg a puha tavaszi alkony

A szobát árnyékkal bovonja,

Behunyt szemmel megkérdi tőlem:

— Volt-e szerelmes... volt-e, mondja...?

M. Gy. Lajosmizse. Miért hallgat oly régóta? Várom.

Gy. E. B.-pest. A jó fiskális, vagy pedig Az öreg óvodás közlését kérted-e? Nem emlékszem rá. Tudasd velem. Legközelebbi számban hozni fogom. Hol töltöd a nyarat? Nem rándulsz le junius közepe után hozzánk? Hej, ha látnád!... ha látnád!...

O. G. G. J. Legközelebbi számunkba küldjetelek valamit. Hogy vagytok az albummal? A mit mondtam — ne feledjétek.

L. D. Budapest. El sem köszöntem tőled, jó hegedős! Váratlanul és hirtelen jöttem el. Hol leszel a nyáron! Fölkereshetnél pár sor irással. Hány dal van már készen? Nagyon szépek legyenek. Szeretettel üdvözöllek.

B. M. Túrkeve. Bár tudom, hogy vizsgád miatt el vagy foglalva, de annyi időt mégis csak szakíthatnál, hogy egy verset, az igaziak közül valót, bepakolhatnál számomra. Minden nap várom.

B. A. Debrecen. Mint láthatod, még most sem tudtam irásodat leadni. Légy egy kissé türelemmel. A következő számban okvetlen jönni fog.

PAPIRKERESKEDES
ÉS
KÖNYVKÖTÉS-ZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.

A lelegegánsabb
szalon és báli czipők.

GYARMATHY MIHÁLY

DEBRECZEN,

Fűvészkert-utca 6-ik szám.

== A kollégium nyugoti szárnyával szemben. ==

Nagy raktár saját készítményű

úri-, női- és gyermek-
czipőkben.

Mérték szerinti megrendelések a
leggyorsabban, a legpontosabban
és lehető

legolcsóbban eszközöltetnek.

A tanuló ifjuságnak

== különös kedvezmény. ==

RÓZSA VÖLGYI és TÁRSA

BIZOMÁNYÁBAN

megjelent és minden könyv- és zenemű keres-
kedésben kapható:

== Szomorú dalok. ==

Szövegét írta: Gyökössy Endre.

Zenéjét énekhangra zongora kísérettel szerzé:
Lengyel Dezső.

== Ára 2 korona. ==

Fölvívás!

12 forinttól 15 forintig

készülnek műhelyemben

== remek szabású ==

férfi öltönyök,

felöltök mérték után a legfinomabb gyapjú-
szövetekből.

TIMÁR LAJOS

férfiszabó terme

BUDAPEST,

VIII., Gyöngytyuk-u. 9., I. em.

Vidéki rendeléseknél egy mintaruha mér-
tékül beküldendő.

Vidékre ha 4 ruhát rendelnek egy
helységben, odaküldöm utazó szabá-
szomat divatos, gazdag posztóminta
gyűjteményeimmel, bemutatás és
pontos mértékvétel miatt.